

Ilse Bockstaele

Bashir

met tekeningen van Hans Boeykens

averbode

VLAAMSE FILMPJES • HALFMAANDELIJES

• Inlichtingen en bestellingen

Voor België: Uitgeverij Averbode nv, Postbus 54, 3271 Averbode. Tel. +32 (0)13 78 01 11 - fax +32 (0)13 77 33 11 (78 01 83) - 000-0235701-88 - website: www.averbode.be

Voor Nederland: Vlaamse Filmpjes, Postbus 248, 5680 AE Best. Tel. +31 (0)499 330103 - fax +31 (0) 499 329328 - e-mail: info@averbode.nl - website: www.averbode.nl

• Verantwoordelijke uitgever: F. Noël, Abdijstraat 1, 3271 Averbode

• Geedelegeerd bestuurder: B. Dubois

• Bladmanager Nederland: Theo Versloot

ISSN 1377-302X • Deze uitgave ondersteunt de actie van OVAM, die het milieu wil beschermen door het optimale hergebruik van papier aan te moedigen. Dit tijdschrift heeft een grote documentaire waarde. Daarom roept het zijn lezers op het zoveel mogelijk te bewaren. De lezers die het blad niet bewaren, vragen wij het op een milieuvriendelijke manier te verwijderen. Dat kan bijvoorbeeld via de daartoe bestemde afzonderlijke papierophaling of papiercontainers in uw gemeente. **Het binnenwerk van dit tijdschrift wordt gedrukt op 100 % gerecycleerd papier.**

De levering van de producten die in dit nummer worden aangeboden gebeurt normaal binnen de week na ontvangst van uw bestelling. Mocht het product in herdruk zijn of uitverkocht zal de koper hiervan worden verwittigd. U hebt 14 werkdagen bedenktijd. Indien u van de aankoop zou afzien, vragen wij u de zending in de originele verpakking en met een voldoende frankering terug te zenden naar nv Uitgeverij Averbode, PB 54, 3271 Averbode.

De persoonlijke gegevens die door u verstrekt worden, worden door nv Uitgeverij Altiora Averbode en nv Uitgeverij Averbode, p 54, 3271 Averbode, gebruikt om u op de hoogte te houden van hun activiteiten en uitgaven. Op eenvoudig verzoek kunt u uw gegevens inkijken en eventueel verbeteren.

Onder voorbehoud van alle rechten. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, gereproduceerd, verspreid of op andere wijze meegedeeld aan het publiek zonder uitdrukkelijke voorafgaandelijke toestemming van de uitgever. Niet-gevraagde manuscripten worden niet teruggestuurd.

Ondanks al onze inspanningen om aan de verplichtingen inzake het beeldmateriaal van dit nummer te voldoen, is het mogelijk dat bepaalde rechthebbenden ons onbekend gebleven zijn. Wij stellen ons ter beschikking voor het oplossen van hun probleem.

Vlaamse Filmpjes is een publicatie van nv Uitgeverij Averbode. Andere tijdschriften van nv Uitgeverij Averbode voor dezelfde leeftijd: Zonneland (tijdschrift) en Samuel (gehoofstijdschrift).

Leeskriebel, Postbus 54, 3271 Averbode

• Editoriaal directeur: Jan Lembrechts

• Hoofdredacteur: Jan Van der Auwera

• Adjunct-hoofdredacteur: Fabian Louis

• Coördinatie: Kathleen Schuyten

• Eindredactie: Gitta Van Reeth

• Taaladviseur: Roger Vanbrabant

• Beeldarchief: Greet Van Dessel

• Prepress: Chris Beelen, Margot Kumeling

• Artdirector: Guido Goris

• Adjunct-artdirector: Catherine Bourgeois

• Vormgeving: Paul Hoskens, Lut Reyssen

Ilse Bockstaele

Bashir

met tekeningen van Hans Boeykens

Volgens het tikken van de klok

Precies twaalf minuten had ze nodig om van de schoolpoort naar huis te fietsen. Omgekeerd moest ze bergop en kostte het haar zestien minuten.

Zwaar ademend stopte Leni voor de verkeerslichten. Haar hart bonkte in haar keel en haar iPod dreunde in haar oren. ‘Where are you gonna sleep tonight?’ zong Amy MacDonald vertwijfeld.

Leni telde exact zesendertig tergend trage seconden tot het licht weer op groen sprong en ze met haar volle gewicht op de pedalen ging staan. De lucht was te warm en Leni hapte vergeefs naar meer zuurstof.

Achter de bocht doemde al vlug het gele huisje op. Het zag er exotisch uit en stond plompverloren naast de grauwe weg. Als een puzzelstuk dat in de verkeerde doos was terechtgekomen. Met een goedkoop likje verf was het zo goed en zo kwaad als het kon opgeknapt.

Tegen de gevel werden opgelapte fietsen te koop aangeboden. Uit de woonkamer wervelde loeihard een Arabische melodie, die de lucht deed zinderen.

En in het midden van dat alles stond Bashir.

In de klas zat hij op de tweede rij, derde tafeltje, en hij zei nooit wat. Maar elke avond was hij net op tijd thuis van school om Leni met zijn zwarte ogen na te staren als ze voorbijkwam. Hij leunde dan tegen de deurpost, zijn ene been opgetrokken en zijn voet tegen de muur, zijn hoofd een beetje schuin. Hij zag eruit alsof hij daar al de hele dag stond en niets anders had gedaan dan op haar wachten.

Tot de volgende bocht voelde Leni zijn ogen in haar rug priemen. Dat duurde twee minuten. Een zesde van de hele afstand voelde ze zich niet alleen en ze vond het aangenaam door zijn blik te worden gevolgd. Ze wist niet wat ze van hem moest denken. Zijn blik was vreemd.

Soms hief ze als voor een onduidelijke groet de vingers van haar rechterhand van haar stuur. Af en toe knikte hij haar toe.

Daarna doemde de villawijk op. Kasten van huizen, goed afgeschermd met hekken en alarmsystemen.

Stipt om kwart over vier keilde ze haar fiets tegen de grond en schreeuwde: 'Ik ben thuis!' De hond in de kennel achter in de tuin antwoordde met een luide blaf.

Niet meer dan een minuut later rinkelde de telefoon.

'Met Leni.'

'Met mama. Alles oké?'

'Zeker weten!'

'En op school?'

'Ook alles oké.'

'Goed. Tot vanavond dan, schat.'

'Dag mama!'

Het klonk perfect, zoals elke dag.

En zo ging het de hele avond verder. Elk uur belde er wel iemand om na te gaan of het leven nog volgens het tikken van de klok verliep: papa, meter Julia en meter Maria. In de tussentijd waren de rekenoefeningen te eenvoudig, was het Frans te simpel, kwam Jonas thuis van school en liep hij zwijgend voorbij haar gesloten slaapkamerdeur. Tot mama om acht uur thuiskwam, het eten opwarmde en Leni ten slotte naar bed stuurde.

Geen domme vraag

$5/4 \times 2/3 = 10/12$. De Rekenlat had net uitgelegd hoe je breuken moet vermenigvuldigen.

De Rekenlat liet zich op geen enkel grammetje vet betrappen, vandaar haar bijnaam.

‘Is dat duidelijk?’ vroeg ze scherp.

Iedereen knikte.

‘Goed. We maken de oefeningen per twee. Leni, jij kunt met Bashir samenwerken.’

Het tafeltje naast Leni was leeg, want Griet was geveld door de griep. En op de plaats naast Bashir zat nooit iemand.

Hij pakte rustig zijn spullen en kwam Leni's kant op.

Ondertussen tikte het krijtje ijverig enkele breuken op het bord.

$7/4 \times 2/5 = ?$

‘Zeven tienden’, fluisterde Leni.

Bashirs ogen stonden vol vraagtekens.

‘De uitkomst van de eerste oefening is zeven tienden’, zei Leni ongeduldig.

‘Ik begrijp het niet.’ Bashirs stem was zwaar en paste als gegoten bij zijn ogen.

Leni begreep niet hoe je zomaar zonder je te schamen kon zeggen dat je iets niet begreep.

‘Kijk, je moet de noemers vermenigvuldigen’, legde ze hem uit.

‘Dat is twintig. En dan de tellers. Dat is veertien. En dan kun je de breuk vereenvoudigen tot zeven tienden.’

Bashir leek niet geboeid door de getallen.

‘Waarom stop je nooit als je voorbijfietst?’ vroeg hij.

Geen domme vraag, vond Leni.

‘Omdat ...’ Ze dacht diep na.

‘Omdat je me nooit vraagt te stoppen.’

Er zijn wel domme antwoorden, besepte ze ineens.

Ze keek stiekem op haar horloge. Verdorie, nog negen minuten voor de bel voor het tweede lesuur zou rinkelen.

‘Goed, dan vraag ik je vanavond te stoppen.’

Leni was verbijsterd. Hij besliste zomaar wat zij die avond zou doen!

‘Zullen we dan maar aan de tweede oefening beginnen?’ vroeg hij.

Hij nam opnieuw het heft in handen.

Leni begon zich te ergeren.

Een geel huisje

Vol ongeduld dansten Leni's vingers over de deurkruk. En haar linkervoet trapte een ritme waarmee ze vast en zeker in een meidengroep had kunnen dansen.

‘Niemand verlaat de klas vóór het belsignaal!’ riep meneer Pieters van Frans. Hij had zijn tas al in de aanslag en zijn opmerking werd overstemd door luid gerinkel.

Een menigte leerlingen stormde joelend het weekend in.

Met haar tas als stootkussen baande Leni zich een weg naar haar fiets. Snel haar tas onder de snelbinder, sleuteltje in het slot, helm op haar hoofd en weg was ze.

In gedachten werd ze een wielrenner. Ze hoorde alleen nog het ruisen van rubberbanden op beton. Haar bovenlichaam hing diep over het stuur. De wind deerde haar niet.

Daar doemde de bocht al op. Daarachter stond het gele huisje. En daarvoor zou er niemand staan.

Geen Bashir, beukte het in haar hoofd. Wat wil hij toch? Waarom ik? Er zitten toch leukere meisjes in de klas ...

Ze focuste op de witte lijnen die het fietspad afbakenden. Pas toen ze niet anders meer kon, keek ze op.

Bashir stak zijn hand op en als in een reflex kneep ze haar remmen dicht.

‘Hallo’, zei hij.

Ze hijgde. ‘Hoe ... hoe ... hoe komt het dat jij ... hier ... zo snel ...’

Hij wees met zijn hoofd naar een plaats ergens rechts van het huis. Daar zag Leni nog net hoe een donkere jongen het portier van een aftandse Ford dichtsloeg.

‘Ach zo...’

Toen bleef het stil. Langs Bashir heen staarde Leni naar het huis.

Hij volgde haar blik. ‘Kom maar mee’, zei hij.

Hij draaide zich om en liep met haar fiets aan de hand naar het huis.

Leni gluurde verbaasd naar binnen. Waar hadden ze de magnetron verstopt? Waarom was de televisie zo klein? Wie had de kleuren van het bankstel gekozen?

Achter een veel te klein fornuis stond een veel te dikke vrouw. ‘Welkom’, glimlachte ze, terwijl ze een rij bruine tanden toonde.

Het huis is oud en lelijk, dacht Leni. Maar er is een moeder die thuis is na schooltijd.

Ze glimlachte terug.

‘Waarom draagt ze een hoofddoek?’ wilde ze weten.

‘Ma is moslima. Haar god wil dat ze haar haren bedekt.’

‘Is haar god dan ook jouw god?’ vroeg Leni.

Bashir schudde zijn hoofd.

‘Ik kom uit een land waar de seistan waait. Een wind die honderdtwintig dagen per jaar duurt. Haar god wil niet dat de wind met haar haren speelt. In zo’n god kan ik niet geloven.’

‘Vind je het dan leuker in België?’ polste Leni.

‘Er zijn hier geen echte bergen en het weer is meestal slecht. Bij ons schroefde de zon de hele zomer door en in de winter was het ijskoud.’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Ik mis het rood van de papaverbloemen.’

‘Rood is mijn lievelingskleur.’ Leni vond hem op slag een stuk aardiger.

Hij hoorde haar niet. Hij zat met zijn hoofd in dat land van hem.

Hoe zou dat land heten, vroeg ze zich af.

Hij leek haar gedachten te raden.

‘Afghanistan. Dat is het land waar ik vandaan kom.’

‘Waarom ben je naar hier gekomen?’ Ze schuifelde met haar voet over de grond omdat er een ongemakkelijke stilte volgde.

‘Wanneer ga je terug?’

Opnieuw negeerde hij haar vraag.

‘Hoe komt het dat je zo goed Nederlands spreekt?’ probeerde ze een laatste vraag.

‘Dat heb ik geleerd toen we nog in het opvanghuis van het Rode Kruis woonden. Dat was voor we onze eigen plek kregen. Samen met de andere kinderen volgde ik Nederlandse les.’

Het leek Leni heerlijk om samen te wonen met zo veel andere kinderen.

‘Zullen we gaan vliegeren?’ vroeg Bashir plots opgewekt. ‘Ik hou erg veel van vliegeren. Waar ik vandaan kom, mocht dat niet.’

Zijn enthousiasme zoog Leni mee naar het weitje achter het huis.

Het was een mooie vlieger. Geel en met een grote glimlach erop getekend.

Bashir duwde het gezicht in haar handen. Ze trok een scheve grijns terug.

‘Vasthouden’, beval hij.

Bijna liet ze de vlieger los om te salueren. Hij klonk net als haar vader. Die wist niet meer wanneer hij thuis was of in de kazerne tegen rekruten brulde. Kolonel Sanders, dacht ze smalend.

Bashir toonde haar hoe ze de vlieger moest kantelen. Hij had dunne, bruine vingers. Mooie vingers, vond Leni.

Ondertussen rolde hij de spoel af, waardoor hij verder van haar af kwam te staan.

‘Loslaten!’ schreeuwde hij plots.

De glimlach ging de lucht in en tekende zich vrolijk af tegen de blauwe hemel. Leni zwaaide.

Plots beierden de klokken van de dorpskerk drie korte slagen. Het was kwart voor vijf!

‘Tot morgen!’ Leni snelde al naar haar fiets.

Wat zou ze verzinnen? Hoe zou ze het thuis uitleggen? Wat moest ze nu doen?

‘... ekki ... and!’ hoorde ze nog net achter zich.

Ze waagde het enkele seconden te verliezen door achterom te kijken.

Daar stond Bashir.

Het touw van de vlieger hing slap over de grond.

... ekki ... and, dacht Leni. Wat wilde hij haar duidelijk maken?

Ze zag nog net zijn ene hand door de lucht draaien. Lekke band! Dat was het! Ze zou thuis zeggen dat ze een leuke band had gehad!

Toen Leni thuiskwam, merkte ze op het schermpje van de telefoon al vijf gemiste oproepen van haar moeder.

Vlug vormde ze het nummer van haar moeders kantoor.

Vervelende vragen

Viskrokantjes met puree en erwtjes. Oma wist wat Leni lekker vond. Opa had het eten meegebracht toen hij langskwam om de leuke band te maken. Mama had daarvoor gezorgd vanop kantoor.

‘Kind!’ zuchtte mama nu.

‘Net toen ik in een belangrijke vergadering zat.’

Leni haalde haar schouders op. Mama’s vergaderingen waren altijd belangrijk.

‘Met een mobieltje had ik kunnen ...’ opperde Leni.

Maar mama wuifde dat weg. Met een mobieltje was haar dochter immers niet zo gemakkelijk te controleren.

‘Opa zei dat het maar een vreemd gat was’, zei mama. ‘Waar ben je lek gereden?’

‘Waarschijnlijk bij het gele huis in de bocht’, was Jonas Leni te vlug af.

Had hij haar gezien? Had hij haar fiets tegen de gevel zien staan? Hoeveel wist hij? Of erger: hoeveel zou hij aan mama vertellen?

Mama keek Leni met vragende ogen aan. Een viskrokantje bleef zweven tussen haar bord en haar halfopen mond.

‘Leni?’

Leni staarde naar haar heuvel puree. Het eten smaakte allang zo lekker niet meer.

‘Ze was aan het vliegeren met die bruine vuilaard die daar woont.’ Jonas grijnsde gevaarlijk. Hij leek erg op papa. Scherpe jukbeenderen en kortgeschoren haar. Zijn schedel tekende zich scherp af onder zijn hoofdhuid. Hij boorde haar in de grond met zijn ogen.

‘Wat?’ Het viskrokantje viel van de vork en kwam op de puree terecht. ‘Wat had je daar te zoeken?’

Waarom zijn goede vragen toch zo moeilijk te beantwoorden? dacht Leni.

Nadenkend liet ze een paar erwtjes over haar tong rollen. Was nieuwsgierigheid een voldoende reden? Zij was best tevreden met dat antwoord, maar mama zou dat niet zijn.

Ongeduldig prikte mama in het viskrokantje, dat daardoor steeds dieper in de puree verdween.

‘Wel? Komt er nog wat van?’ Ze legde haar vork op de rand van haar bord. Dat maakte te veel lawaai. Er hing ruzie in de lucht.

‘Tong verloren?’ zei Jonas treiterig.

Hoe kon Leni het hun uitleggen? Zouden ze haar begrijpen als ze zei dat het niet duidelijk was wanneer vriendschap begon?

Lapis lazuli

‘Gisteren Junior Eurosong gezien?’ Nathan stootte Leni aan in de gang naar het lokaal. ‘Amai die Tina! Die zong zo vals als een kat. Het is maar best dat die niet naar de volgende ronde gaat.’ Hij kweelde overdreven vals: ‘Ik ben zóóóóó verliefd!’

‘Ik heb gisteren geen tv gekeken’, antwoordde Leni.

Dat zou zo nog wel even duren. Na de afwas was ze zonder televisie naar haar kamer gestuurd. Mama had het voorval ook nog met papa besproken toen hij thuiskwam. Wellicht hing de rest van het seizoen van *6tien* ook aan een zijden draadje.

‘En die twee broertjes’, vervolgde Nathan. ‘Die dachten ook dat ze gitaar konden spelen. Er was net geen snaar gebroken!’ Als een sneltrein begon hij zijn mening te geven over de deelnemers van de vorige avond. Hij raasde verder zonder te stoppen en gaf Leni niet de kans hem te onderbreken.

Maar plots dook Bashir op met zijn boeken onder zijn arm. Als een slagboom ging hij tussen Leni en Nathan staan.

‘Alles oké gisteren?’ vroeg hij.

Leni schudde haar hoofd.

Bashir begon te lopen en ze volgde hem. Achter hen hoorde ze de sneltrein gas terugnemen: midden in een imitatie van een van de dansers had Nathan kennelijk vastgesteld dat Leni er niet meer was.

‘Jonas, mijn oudere broer, heeft me verklikt’, zei ze.

‘Mijn moeder was razend. Ze zijn nogal streng thuis.’

‘Jammer.’ Meer woorden maakte Bashir er niet aan vuil.

‘Gelukkig was mijn vader gisteren bezig met het land te redden. Dan komt hij altijd heel laat thuis.’

‘Mijn vader was ook vaak laat aan het werk’, zei Bashir.

‘Was?’

Bashir rommelde wat in een zak van zijn jas. In zijn open handpalm lagen een zakmes, enkele vuile geldstukjes, muntjes voor de snoepautomaat onder het afdak en een azuurblauwe steen.

‘Mijn vader verkocht die stenen. Het is lapis lazuli. Het zijn edelstenen met een heel bijzondere kracht. Ze zorgen ervoor dat je vlugger vertelt over de dingen die je dwarszitten. Daarom hebben we thuis allemaal zo’n steen. Dit is de steen van mijn vader.’

‘Heeft hij zijn steen dan niet meer nodig?’

‘Papa is dood.’

Leni vond ‘dood’ een heel groot woord en Bashir nam het zomaar in de mond. Er liepen koude rillingen over haar armen.

‘Oh!’ zei ze verontschuldigend. ‘Sorry, dat wist ik niet.’

Omdat hij er verder het zwijgen toe deed, nam ze haar iPod uit haar tas. Ze reikte hem het linker oortje aan, zodat hij kon meeluisteren.

Hij tikte met zijn voet mee op de stenen. Er zat ritme in die voet.

Giechelend kwamen Lien en Sanne voorbij. Ze haakten hun armen in elkaar en wierpen steelse blikken naar achteren.

‘Die hebben elkaar precies ook gevonden’, hoorde Leni hen nog net fluisteren.

Stomme trutten, dacht ze.

Toen de bel ging, gaf Bashir haar het oortje terug.

‘Ik zie je straks’, zei hij.

Een tipje van de sluier

Bashir wees naar de reep in haar broodtrommeltje.

‘Nougat.’ Leni brak de reep in tweeën en gaf hem het grootste stuk.

Ze zaten samen in een nis in een muur van de speelplaats. Eigenlijk waren ze daar al veel te groot voor. Tegen elkaar aangedrukt keken ze naar het gewriemel van de andere leerlingen.

Leni stelde geen vragen. Dan zouden de antwoorden wel vanzelf komen, had ze intussen al geleerd. En ook als hij niets zei, vond ze het leuk om naast Bashir te zitten.

‘In Afghanistan was papa een grote meneer.’

Terwijl ze naar een basketbalmatch keken, lichtte Bashir een tipje van de sluier op. Leni kwam te weten dat er in Afghanistan een beweging aan de macht kwam die de bevolking van het land angst aanjoeg. Die beweging heette de taliban.

‘We waren soms heel erg bang. De soldaten hadden geweren. Ze schrokken er niet voor terug om iemand dood te schieten. Zomaar ... als ze iemand ergens van verdachten. Ze hoefden niet eens bewijsmateriaal te hebben. Of als iemand geen moslim was, dan was hij ook in gevaar. Ook mensen met blauwe stenen liepen gevaar, zei mijn papa ...’

Ondertussen stond het in de match 11-18. Het leek erg spannend. Troepjes leerlingen hadden zich langs de zijlijn geschaard en schreeuwden om de spelers aan te moedigen.

De leerling in het midden gaf een lange pass. De bal ging buiten het veld en stuiterde voor Bashirs voeten.

Onbewogen onderbrak hij zijn verhaal. Hij pakte de bal, dribbelde naar het veld en scoorde. Een joelende kreet steeg op. Lien en Sanne wierpen vuile blikken naar Leni.

Alsof er niets was gebeurd, vervolgde Bashir zijn verhaal. Leni vond het waanzinnig stoer.

Van de taliban mochten vrouwen niet langer naar school en moesten ze zich helemaal bedekken. Zo konden ze andere mannen het hoofd niet op hol brengen. Alleen hun ogen bleven vrij, zodat ze niet tegen alles en iedereen aanbotsten.

‘Als mijn moeder met haar vriendinnen in huis was en ik even niet oplette, wist ik niet meer wie wie was’, zei Bashir. ‘Met die burka¹ zagen ze er allemaal hetzelfde uit.’

Ook foto’s waren in zijn land verboden. Hij wist toen zelfs niet heel zeker hoe zijn moeder eruitzag. Misschien zou hij haar niet eens herkennen als ze ineens allemaal hun hoofddoek afdeden.

‘Nu zie ik haar elke dag. Ze is niet echt knap, hè?’

Leni dacht aan haar mama. Die ging nooit zonder make-up de deur uit. Ze droeg strakke pakjes en in de weinige vrije tijd die ze had, ging ze naar het fitnesscentrum om haar figuur nog beter te laten uitkomen.

De taliban vonden ook dat iedereen moslim moest zijn. Overal in het land wilden ze moskeeën bouwen, opdat iedereen zonder problemen altijd en overal zou kunnen bidden.

‘Er was geen plaats waar niet gebouwd werd. Overal stonden kranen. De stad was één grote bouwwerf. Dat was eigenlijk heel mooi.’

Leni dacht aan de bouwprojecten die Jonas vroeger met zijn legoblokken had voltooid. Die waren erg kleurig. Ze keek er graag naar.

1 Gewaad van sommige islamitische vrouwen dat het hele lichaam bedekt met alleen een opening met gaas voor de ogen.

Een bang voorgevoel

Leni kende hen niet. De jongens die bij de schoolpoort rond haar broer stonden, leken allemaal ouder dan Jonas.

Er zinderde iets boosaardigs in dat groepje.

Een grote jongen met een ringetje door zijn oor kon zijn voeten geen twee seconden stilhouden. Er was ook een kleinere, met een broek die veel te groot was en zijn onderbroek liet zien. Die kon zijn vuisten niet in bedwang houden. Bij alles wat hij zei, tikte hij zijn makkers tegen hun schouders. Jonas stond tussen hen in. Zijn ogen flitsten voortdurend van de ene kant naar de andere. Hij zocht iets, maar leek het niet te vinden. Heel even haakte zijn blik zich vast aan zijn zus, maar speurde toen verder.

Leni haastte zich naar de fietsenstalling.

Plots kreeg ze de oude Ford in de gaten.

Bashir trok net het portier dicht.

De motor sloeg aan en de auto zette zich langzaam in beweging. Bashir draaide het raampje open en stak zijn hand naar haar op. Meer was het niet, maar Leni was er zeker van dat Jonas het had gezien. Ze zag het aan zijn grijns. En aan zijn ogen, die rustig werden.

Die avond bleef het thuis stil. Als niemand keek, knipoogde Jonas een paar keer naar Leni van boven zijn bord.

Binnen in haar sluimerde een bang voorgevoel. Ze vroeg zich af of ze het aan Bashir moest vertellen.

Een cadeautje

Leni keek naar Bashir. Tweede rij, derde tafeltje. Hij was druk aan het schrijven. Het zag er niet naar uit dat hij zich bekommerde om de rekensommen op zijn blad.

Even later werd er een briefje op haar tafeltje geschoven. *Leni* stond erop en ze herkende Bashirs handschrift. Ze vouwde het briefje open. *Vanmiddag lunch in het washok op de derde verdieping. Ik heb iets voor je. Een geheim. Bashir*

Leni hield niet van geheimen. Geheimen maakten je kwetsbaar. Maar ze was ook heel erg nieuwsgierig, dus haastte ze zich onmiddellijk na het belsignaal naar de derde verdieping.

Niemand te zien. Leeg. Geen getik van hakken van patrouillerende leerkrachten. Stille.

Ze probeerde de deur van het washok.

Gesloten. Niemand?

Ze draaide zich om en wilde teleurgesteld weer weggaan.

Maar plots ... 'Pst! Kom erin!'

De deur ging op een kier en Bashirs hoofd verscheen. Triomfantelijk stak hij een sleutel in de lucht.

'Tijdje geleden gevonden op de speelplaats. Het heeft lang geduurd voor ik wist voor welk slot hij dient. En kijk ... nu komt hij van pas!'

In het hokje was alles op elkaar gestouwd: een stofzuiger, emmers, dweilen, zwabbers, producten met vreemde namen en kleuren ... Er stond ook een piepklein tafeltje met een koffiezetapparaat erop en twee stoelen ernaast. Bij slecht weer trok het schoonmaakpersoneel zich daar terug om hun boterhammen op te eten. Het was hun paradijs. Geen enkele leerkracht waagde het hen daar te storen. Alleen Bashir was er binnengedrongen.

‘Eerst gaan we eten!’ Hij haalde twee platte koeken uit zijn tas en een potje met een vreemde, groene saus. ‘Je dopt het brood in de saus. Heerlijk!’

Leni aarzelde, maar proefde dan toch. Wat was dat pikant!

De tranen sprongen haar in de ogen. Wazig zag ze Bashir om haar reactie lachen. Wat had hij mooie, witte tanden!

Ze legde haar twee repen chocolade op het tafeltje. Voor later.

Tussen twee happen door nam Bashir haar hand. Het zinderde even vanbinnen.

Toen ze opnieuw keek, lag er een blauwe steen met matwitte spikkels in de palm van haar hand.

Wat was het ook alweer? Lapis ... en nog wat. Het leek wel een Latijns woord. Bij mevrouw Raman hadden ze al heel wat Latijnse woordjes geleerd, maar lapis was daar niet bij. De steen had een ietwat vreemde vorm.

‘Voor jou’, zei Bashir. ‘Ik denk dat jij de kracht ervan ook wel kunt gebruiken.’

‘Is hij niet gevaarlijk?’ Leni vertrouwde dat gedoe met die stenen niet echt.

‘Mama heeft me gevraagd hem aan jou te geven.’

‘Maar nu heeft je mama er geen meer ...’

‘Toch wel. Ik heb die van mijn vader. Die van mij heb ik aan mama gegeven. Als je merkt dat iemand zo’n steen nodig heeft, moet je die doorgeven. Zo heeft elke steen al een hele geschiedenis achter de rug. Je kunt nooit echt weten waar hij oorspronkelijk vandaan komt. Misschien wel van een heel beroemde persoon uit het verleden. Wie weet ...’

‘Waarom wil je mama haar steen aan mij geven?’

‘Kijk eens goed. Hij heeft een heel bijzondere vorm.’

‘Bwèèèk!’ Leni trok een vies gezicht. Bashir moest daarom lachen en haar hart danste hoempapa toen ze de lichtjes in zijn ogen zag. ‘Waarom een rat? Ratten zijn vieze beesten!’

Ze herinnerde zich de rat die ze vorig jaar op vakantie uit een riool had zien kruipen. Een beest met een lelijke staart.

Toen was ze blij geweest dat haar papa een heel belangrijke soldaat was, die haar zou beschermen. En nu kreeg ze van Bashir zo’n vies ding cadeau.

Bashir schudde zijn hoofd. ‘Ratten zijn misschien niet mooi, maar ze zijn wel heel slim. Als er gevaar dreigt, zijn zij de eersten die dat aanvoelen. Dan slaan ze op de vlucht en zo kunnen ze zichzelf redden. Ratten zijn heel goed in overleven.’ Dat had zijn mama hem allemaal verteld. En hij geloofde haar. Zijn mama was ook een overlever. Samen met haar drie zonen en twee dochters had ze haar geboorteland verlaten om hen allemaal in veiligheid te brengen.

‘Weet je nog waarom de steen zo bijzonder is?’ vroeg Bashir alsof hij de meester vooraan in de klas was.

‘Zo’n steen geeft je de kracht om te zeggen wat je voelt.’

‘Juist. Dus ... als je hulp nodig hebt, met wat dan ook, zal de steen je helpen om bij de juiste mensen aan te kloppen. Begrijp je dat?’

Het leek Leni allemaal heel erg gewichtig. Ze wist niet of ze het helemaal met haar hoofd begreep, maar ze dacht wel dat ze voelde wat hij wilde zeggen.

‘Ik geloof dat mama welkom wil zeggen aan jou’, voegde hij er nog aan toe. En met een knipoog: ‘Mondje dicht hierover, hè!’ En toen deed hij het weer. Hij brak het gesprek zomaar af. ‘Zullen we die chocolade dan maar opeten?’

Het bruine goedje was ondertussen al slap en plakkerig geworden. Maar het smaakte heerlijk. En met een volle mond hoefde je niet te praten.

Bashir niet goed

Op een morgen moesten ze vroeger dan anders de deur uit. Vol ongeduld wachtte Leni tot mama eindelijk uit de badkamer kwam.

‘Ja, ja, kind, ik ben het niet vergeten, hoor!’ Als mama Leni kind noemde, was ze in een slecht humeur.

Het beloofde een leuke dag te worden. Leni ging op schooluitstap naar Brussel en ze wilde voor geen goud de bus missen. Ze zouden eerst het Atomium bezoeken.

Het bouwwerk telde negen bollen en was 103 meter hoog.

Een mooi getal, vond ze. Daarna zouden ze picknicken en voor ‘s middags stond er een stadswandeling op het programma. Eindelijk zou ze Manneke Pis zien.

Mama gaf het ene bevel na het andere.

‘Die schoenen niet, kind. Je stevige schoenen. Je weet wel, die staplaarsjes ... En vergeet je lunchpakket niet in je tas te stoppen ...’ En toen Leni de veters van haar schoenen aan het strikken was: ‘Ga al maar in de auto zitten. Vandaag breng ik je naar school. Je bent te laat terug om dan nog met de fiets naar huis te komen ...’

Al zou ze dan veel te vroeg zijn, toch haastte Leni zich naar de auto. Ze struikelde bijna over haar veters.

‘Kind toch!’ zuchtte mama.

Leni sloeg net het portier van de auto dicht toen ze de Ford om de hoek zag komen. Gelukkig kon ze al haar aandacht op haar veters vestigen, die nog altijd niet gestrikt waren.

Ze deed er erg lang over en telde de plekken van kauwgum op het asfalt. Tot ze twee bruine voeten in sandalen zag. De randen van zijn voeten waren veel bleker, merkte ze. Wellicht waren zijn zolen even blank als die van haar.

Ze keek op en zag meteen dat Bashir gespannen leek. Het bruin van zijn gezicht was geler en hij smakte met zijn lippen alsof die erg droog waren.

‘Alles oké?’ vroeg ze.

Hij knikte, stak zijn hand in de zak van zijn jas en schudde toen zijn hoofd.

‘Nee, eigenlijk niet ... Ik denk niet ... ik denk niet dat ik op die bus wil ...’

Zwaar ronkend stond de bus voor de schoolpoort. De deuren stonden open, maar ze mochten nog niet instappen.

Meneer Pieters wilde hen eerst tellen. Hij vinkte hun naam af op de lijst.

‘Ik mis er nog drie in klas 1B!’ riep hij naar de Farao van geschiedenis.

De Farao was een statige vrouw, ietwat gerimpeld door te veel zonnebank en met een gezicht zo gekleurd als dat van de Egyptische farao’s die ze allemaal kenden van de tekeningen in het geschiedenislokaal.

‘Het is maar een gewone bus’, probeerde Leni.

‘Aan een bus kleven te veel herinneringen.’ Bashir slikte.

‘Keer op keer toonden ze dezelfde beelden op de televisie. Ik herinner me nog elk woord van wat de reporter zei. En ik zie het nog allemaal haarscherp voor me ...’

Hij praatte verder alsof hij de journalist was die verslag deed van wat er gebeurd was.

‘In de nacht van 3 op 4 september reed een auto in op een bus, die een groep pendelaars van de ene kant van de stad naar de andere zou brengen. Achter het stuur zat een 21-jarige vrouw, die op het moment van de botsing een bom tot ontploffen bracht.

De bus stond onmiddellijk in lichtervlaam. Twintig mensen lieten het leven en heel wat anderen zijn zwaar verbrand. In een maand tijd is het al de zesde zelfmoordaanslag voor Afghanistan. De 21-jarige vrouw was kort ervoor in het huwelijk getreden met Ahmed Reza, een van de meest beruchte moslimterroristen.’

‘Je vader’, zei Leni. ‘Je vader zat ook op die bus ...’

Bashir schudde zijn hoofd.

‘De vrouw die de aanslag pleegde, was mijn zus. Ze kon het nooit goed vinden met mijn vader. Al sinds ze zestien was, zag ze alles altijd anders dan hij. Als hij wit zei, zei zij zwart. Mijn vader begreep haar niet. Wellicht ging ze daarom zo extreem reageren.’ Hij rilde over zijn hele lichaam.

Leni probeerde het te begrijpen, maar ze wist niet waar ze moest beginnen. Ze legde haar hand even op zijn arm en dat leek hem goed te doen. Maar de film in zijn hoofd was nog niet afgelopen. Er parelde zweet op zijn voorhoofd. Hij zocht steun aan een bank onder een boom.

Plots was de bestuurder van de Ford er weer. Die had blijkbaar staan wachten om Bashir uit te wuiven. Had hij misschien een voorgevoel gehad?

‘Meekomen’, zei hij met een zwaar accent. Hij greep Bashir bij zijn schouder en dwong hem voorbij de andere leerlingen te gaan, die hem aangaapten.

‘Bashir niet goed’, zei hij in gebroken Nederlands. ‘Ga niet vandaag.’

Nog een bang voorgevoel

In de bus nam Nathan het vrije plaatsje naast Leni in.

‘Goed dat we voor vandaag geen huiswerk hadden, hè?’ zei hij. ‘Ik heb gisteravond een cool computerspel gespeeld. Ik verdwaalde in een doolhof, waar ik alleen maar uit kon komen door allerlei geheime codes te kraken. Het zou echt iets voor jou geweest zijn met al die cijfertjes.’

Leni voelde dat hij indruk op haar wilde maken. Hij wist hoe sterk ze met getallen was. En zij wist dat hij meestal zakte voor wiskunde.

Computerspelletjes lieten haar koud, maar toch was ze blij met Nathans gezelschap. Hij was de knapste jongen van de klas. En de domste. Maar daar trokken Lien en Sanne zich niets van aan. Ze zagen groen van nijd. En dat was voor Leni voldoende om de dag te overleven.

Overleven, dacht ze geschrokken. Mijn steen ligt nog thuis. In mijn schooltas. Ik hoop dat niemand hem daar zal vinden!

‘Zeg, ben jij ook benieuwd naar Manneke Pis zijn ...’ vroeg Nathan en hij wees naar beneden.

‘Zijn wat?’ Leni dacht aan de steen en aan Bashir. Ze was er met haar gedachten niet zo bij.

‘Je weet wel ... zijn ...’

Leni schudde haar hoofd.

‘Zijn piemel!’ fluisterde Nathan en hij werd helemaal rood. ‘Ik wil ... ik wil wel eens weten ... hoe groot die is’, stamelde hij.

Hij zou geen antwoord krijgen op zijn vraag. Manneke Pis droeg die dag het groene jasje en petje van de plaatselijke fanfare, die lustig voor hem stond te spelen. Van tussen de panden van het jasje spoot wel een straal water.

Toen de bus een halfuur te laat de Schoolstraat inreed, trok Leni's mama net het sleuteltje uit het contact van de donkergrijze Mercedes. Ze had zich vast weer moeten losrukken uit een belangrijke vergadering. Tegenwoordig noemden ze dat een 'meeting', want in het Engels klonk het nog gewichtiger.

Leni zwaaide naar Nathan.

'Tot morgen!' riep ze overdreven opgewekt.

Mama zou blij zijn dat ze met de knapste jongen van de klas in de bus had gezeten in plaats van met 'die bruine'. Waarom hield mama toch niet van die kleur?

Voor het huis stond Jonas hen op te wachten. Hij leek zich in zijn eentje best te amuseren. Behendig jongleerde hij met iets, van de ene hand in de andere. Af en toe greep hij ernaast en viel het ding in het gras. Het was iets blauws.

De rat! Hij had in haar schooltas geneusd en de rat gevonden!

'Leuke dag gehad?' vroeg hij gemaakt vriendelijk.

Hij kwam een paar stappen in de richting van de oprijlaan.

De rat ging opnieuw de lucht in en Jonas draaide om zijn as.

Leni's adem stakte. Als hij niet snel genoeg was, zou haar steen in stukjes uit elkaar barsten. Ze zette een paar passen in zijn richting, maar zag meteen dat de afstand te groot was.

Maar Jonas was snel genoeg. Té snel. Hij ving de steen op en gooide hem in één vloeiende beweging naar Leni. Die zag het te laat, strekte nog vlug haar armen, maar ving alleen maar lucht. Gelukkig landde de rat in de pot met geraniums die de tuinman daar had neergezet.

Jonas zag dat hij de strijd verloren had en draaide zich om.

Leni vond de blauwe steen tussen de rode bloemen. Maar ze hield haar hart vast.

Haar broer had de strijd verloren, maar ze wist dat hij niet tegen verliezen kon. Ze vroeg zich af wat er zou volgen.

Gruwelijke dingen

‘De dag start zonnig en droog. Tegen de middag klimt het kwik naar 36 graden. Tegen de avond krijgen we echter meer wolken en wordt het drukkend. Er hangt onweer in de lucht. Ook de rest van de week dalen de temperaturen niet onder 25 graden.’

De weerman gaf nog een paar kledingtips en lichtte de luisteraars in over het gebruik van de juiste zonnebrandolie. Vlaanderen was klaar om een hete dag aan te vatten.

Bashir zag er die dag een stuk beter uit. De bestuurder van de Ford, die zijn broer bleek te zijn, had hem naar huis gebracht. Daar had zijn moeder hem onder de wol gestopt om hem letterlijk al zijn angsten te laten uitzweten.

Tussen de middag zochten Leni en Bashir een plekje onder het afdak. De hitte van de zon zinderde boven de speelplaats. De leerkrachten hadden het druk met toezicht bij de toiletten.

De leerlingen die daar wat koelte opzochten, dreigden er voortdurend een zwembad van te maken.

Leni dronk een blikje Ice-Tea. Ze had een tweede rietje meegebracht voor Bashir.

‘Ik vraag me af hoeveel gruwelijke dingen jij nog allemaal meegemaakt hebt’, zei ze en ze reikte hem het rietje aan.

Hij had ook dorst en zoog gretig. ‘Veel’, zei hij.

‘Vertel over je vader ...’ Leni liet het blikje los en haar pink raakte even zijn arm. Haar bloed schoot naar haar hoofd.

Hij knikte.

‘Mijn vader was niet alleen handelaar in blauwe stenen. Hij hield ook erg veel van het land waaruit de stenen opgegraven werden. Hij wilde dat het goed ging met dat land. Dus besloot hij in de politiek te gaan ...’

Hij trok een verfromfaaid papiertje uit zijn portefeuille.

Een foto van een man met een grote baard en daarrond allemaal vreemde tekens, die Leni niet kon lezen.

‘Dat is Afghaans’, zei Bashir. ‘Er staat dat mijn vader opkomt voor vrijheid. Vrijheid om te zeggen wat je wilt, vrijheid om te studeren wat je wilt, vrijheid om te geloven wat je wilt. Dat was niet naar de zin van de taliban. Die vonden vrijheid maar niks. Ze wilden strenge wetten ...’

‘Je ogen lijken op die van je vader’, zei Leni zacht en haar maag maakte een koprol.

‘In 2005 kwamen er parlementsverkiezingen. Overal in het land waren er posters te zien van mijn vader, die het over vrijheid had. Op een nacht kwamen er gewapende mannen bij ons thuis, die dreigden dat ze papa zouden vermoorden als hij zijn campagne voortzette. Ik lag al in bed, maar ik sliep zelden als er bezoek was. Een paar nachten later namen ze hem mee. Dagenlang wisten we niet waar hij was ...’ Hij dronk tot de Ice-Tea op was en er een slurpend geluid uit het blikje kwam.

‘Op een dag werden alle inwoners van de stad verplicht naar een spektakel te gaan kijken in het voetbalstadion. We wisten niet wat er zou gebeuren. Toen brachten ze alle gevangenen van de afgelopen weken binnen en schoten hen één voor één dood.’

‘Wat vreselijk.’

‘Papa is gestorven tussen zijn kinderen, zijn familie en zijn vrienden. Dat is een troost, weet je.’

Nee, dat wist Leni niet. Ze wist alleen maar dat hij erg sterk moest zijn om het allemaal zo te bekijken.

Stoer doen

De hitte drukte op haar schouders. Net als het verhaal dat Bashir haar die middag had verteld. Ze trapte trager dan anders. Er was een zwoele wind opgestoken.

Een auto raasde haar veel te snel voorbij. Uit de raampjes klonk geroep. Achter de bocht remde de bestuurder bruusk.

De banden piepten en trokken zwarte strepen op het asfalt. Er stapten drie jongens uit. Ze liepen naar het gele huisje.

Plots zag Leni Jonas. Hij was samen met die lange en die kleine. Ze stevenden op Bashir af, die zoals altijd tegen de deur geleund stond.

Bashirs broer had blijkbaar onraad geroken. Hij reed de Ford niet achter het huis, maar naderde langzaam de voorkant van het huis om de jongens in het oog te houden.

‘Hé, bruine!’ hoorde Leni Jonas roepen. ‘Jij hebt bij mijn zus niets te zoeken! Wij hebben het niet zo begrepen op dat ras van je! Versta je dat?’

Bashir reageerde niet. Hij staaarde alleen maar naar Jonas. Leni zag zelfs een glimlach om zijn lippen spelen.

‘De bruine verstaat dat niet! Hij spreekt gelijk iedereen in Tsjakamaka!’

Dat vonden ze alle drie een geweldige mop van de kleine. Ze sloegen hun handen tegen elkaar. Ze hadden gescoord, vonden ze.

De glimlach om Bashirs lippen werd breder.

Het raakt hem niet meer, dacht Leni. Hij heeft al heel wat meer meegemaakt.

De drie raakten van streek door Bashirs glimlach, die nu zelfs uit zijn keel leek op te borrelen.

‘Wat is er, bruine?’ De lange stapte naar voren. ‘Lach je ons uit?’ Hij wilde Bashir met zijn vuist in zijn gezicht slaan, maar die dook weg.

En toen ging alles razendsnel.

De lange draaide zich bliksemsnel om, haalde uit naar Bashir, miste en raakte Jonas keihard in zijn gezicht. Jonas wankelde achteruit, struikelde en smakte met zijn hoofd tegen de bumper van de Ford, die Bashirs broer net tot voor het huis gereden had.

De lange kreunde van de pijn in zijn hand, maar Jonas bleef doodstil liggen.

‘Hé, makker, niet onnozel doen, hè!’ De kleine porde Jonas met zijn voet in zijn zij. ‘Kom op, opstaan!’

‘Dat ziet er niet goed uit, Serge! Kom, we gaan ervandoor!’

De lange en de kleine scheurden de weg op.

Leni boog zich over Jonas. Ze sloeg op zijn wang en riep zijn naam. Hoog en schrill.

Hij opende zijn ogen niet. Er sijpelde bloed uit zijn neus.

Bashir nam haar hand stevig vast en toetste 112 in op zijn mobieltje.

Daarna hield hij haar handen in de zijne tot de ambulance met loeiende sirene aan kwam razen.

Blauw en rood en zelfs een beetje groen

De regen gutste uit de hemel en donderslagen verstoorden elk gesprek.

Niet dat dat erg was, want in kamer 102 was er geen ander geluid te horen dan biep ... biep ... biep ...

Naast het bed staarde Leni geboeid naar Jonas.

Uit zijn neus kroop een kronkelend slangetje naar een borrelend zakje aan de muur. Rond zijn linkeroog zag zijn huid kleurig blauw en rood en zelfs een beetje groen.

Wat was hij stil! Ademde hij nog?

Leni deed een stap achteruit en bracht haar ogen ter hoogte van zijn borstkas. Ja, die ging nog heel zachtjes op en neer.

‘Goedenavond.’

Een steriele man in een witte jas kwam de kamer binnen.

‘Ik ben dokter De Mulder. Uw zoon zal het halen. We waren net op tijd.’

Mama onderdrukte een snik.

Papa stak zijn hoofd om de deur, keek Bashir aan en zei: ‘Bedankt.’